

**บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการจัดการ หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2**

ซูไรดา ดอเลาะ*, นิตยา เรืองแป้น, จรุณี แก้วเอียน***, พิมพ์วิมล สุวรรณโณ******

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

*** รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม 3) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา 4) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา 5) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม และ 6) เพื่อประมวลข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอน จำนวน 272 คน โดยคำนวณจากการใช้สูตรของยามานะ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) เปรียบเทียบการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการจัดการหลักสูตร

อิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 6) ประมวลข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารควรอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม ให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตร ผู้บริหารต้องเป็นที่ปรึกษาในทุกๆด้าน ผู้บริหารมีการสนับสนุน วางแผน เปิดโอกาสและมีการรับฟังปัญหาที่พบจากการสอน และร่วมแก้ไขกับคุณครู

คำสำคัญ : บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา; การดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม

The Role of School Administrators in the Management of the Intensive Islamic Curriculum under Pattani Primary Educational Servic Area Office 2

Suraida Dohloh, Nittaya Ruangpan**, Jarunee Kao-ian***, Phimpawee Suwanno*****

* Student of Majester, program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

** Asst. prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

*** Assoc. Prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

****Asst. prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to study (1.) the level of the role of school administrators (2.) the level of management of the intensive islamic curriculum (3.) to compare the role of school administrators by variables of gender, old and size of schools. (4.) to compare the management of the intensive islamic curriculum by variables of gender, old and size of schools. (5) the relationship between the role of school administrators and management of the intensive islamic curriculum and (6) to analyze suggestions about the role of school administrators and management of the intensive islamic curriculum under Pattani Primary Educational Servic Area Office 2. The sample used in the research was a group of 272 teachers under Pattani Primary Educational Servic Area Office 2 selected by using the Taro Yamane formula. The tool used were 5 rating scale by Likert for 4 parts questionnaire which consisted of 4 part of 4 parts of questionnaire. The statistics used for data analysis were : percentage, mean, standard deviation, t-Test, F-Test. When there was difference, it would be testd by Scheffe's Method and Pearson's Correlation Coefficient.

The results of the research were as follows :

1 . The role of school administrators under Pattani Primary Educational Servic Area Office 2, as a whole and in each aspect was at a high level.

2 . The management of the intensive islamic curriculum under Pattani Primary Educational Servic Area Office 2, as a whole and in each aspect was at a high level.

3 . The comparison of the role of school administrators under Pattani Primary Educational Servic Area Office 2 classified by variables of gender, old and size of schools. In

overall were no different accept position working experience as a whole and in each aspect were statistically significant differences at .05.

4. The comparison of the management of the intensive islamic curriculum under Pattani Primary Educational Servic Area Office 2 classified by variables of gender, old and size of schools. In overall were no different accept position working experience as a whole and in each aspect were statistically significant differences at .05.

5. The relationship between the role of school administrators and management of the intensive islamic curriculum. In overall were statistically significant differences at .01 which a positive relationship in a high level.

6 . The compilation suggestions about the role of school administrators and management of the intensive islamic curriculum found that administrators should facilitate the management of the intensive islamic curriculum, focus on curriculum, to advice every thing, to support planning, permit, listening the teaching problem and together correction.

Keywords : The Role of School Administrators; the Management of the Intensive Islamic Curriculum

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่น และสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสำนึกและปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดไว้ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับสถานศึกษาที่มีผู้เรียนนับถือศาสนาอิสลามจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ได้มีการจัดทำเอกสารการจัดการเรียนรู้สาระอิสลามศึกษาไว้โดยเฉพาะ ทั้งนี้ มีความรู้ ความเข้าใจ ยึดมั่น ศรัทธา และปฏิบัติตนตามหลักการศาสนาอิสลาม นอกจากการจัดการเรียนการสอนสาระอิสลามศึกษาดังกล่าว เพื่อเป็นพื้นฐานในชีวิตประจำวันแล้ว กระทรวงศึกษาธิการยังมีนโยบายจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและอัตลักษณ์ของชุมชน โดยเฉพาะสถานศึกษาที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้บุตรหลานได้เรียนรู้ศาสนาที่เข้มข้น จึงได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้สถานศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่มีความพร้อมและเป็นความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญควบคู่วิชาศาสนาหรืออิสลามศึกษาแบบเข้ม เมื่อผู้เรียนจบหลักสูตรจะได้รับวุฒิการศึกษาทางด้านสามัญและศาสนา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 : 3) มีการกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพของผู้เรียนด้านต่างๆไว้ในแต่ละสาระ ประกอบด้วย สาระอัล-กุรอาน สาระอัล-หะดีษ สาระอัล-อะกีดะฮ์ (หลักศรัทธา) สาระอัล-ฟิถฮ์ (ศาสนบัญญัติ) สาระอัต-ตารีค (ศาสนาประวัติ) สาระอัล-อัคลาก (จริยธรรม) สาระภาษาอาหรับ และสาระภาษามลายู/ภาษาอาหรับเสริม (เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : คำนำ) ทั้งนี้การดำเนินการจัดการหลักสูตรจากแนวคิดของทาบา (Taba, 1962 : 12; อ้างถึงใน มารุต พัฒนา, 2562 : 6) ได้กล่าวถึงการดำเนินการจัดการหลักสูตร 7 ด้าน คือ 1)การวิเคราะห์ความต้องการ 2)การกำหนดวัตถุประสงค์ 3)การเลือกเนื้อหาสาระ 4)การจัดระบบเนื้อหาสาระ 5)การคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ 6)การจัดกิจกรรมประสบการณ์เรียนรู้ 7)การประเมินผล

ผู้บริหารสถานศึกษานับว่ามีความสำคัญต่อการจัดการทางการศึกษา หากผู้บริหารเป็นผู้นำแล้วจะมีผลต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างมากอีกทั้งต้องเป็นผู้มีบทบาทเป็นผู้นำผู้กระตุ้นผู้ประสานงานเป็นผู้ที่ความรู้ดี มีปฏิภาณไหวพริบดีมีบุคลิกภาพดีมีความคิดสร้างสรรค์และผู้พัฒนาสู่เป้าหมายในการจัดการศึกษาของไทย และหน้าที่หลักอันสำคัญยิ่ง คือการพัฒนาการเรียนและการบริหารจัดการในสถานศึกษาให้ไปสู่สถานศึกษาที่มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ บทบาทผู้บริหารสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง

สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ รักเพื่อนมนุษย์ รักธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีจิตใจเป็นสาธารณะ ผู้บริหารจะต้องกำหนดกลยุทธ์โดยเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น รวมถึงการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ และเร่งรัดพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องให้เป็นผู้ที่มีศักยภาพที่เหมาะสมที่จะให้การศึกษาอบรมพัฒนาเยาวชนของชาติในฐานะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ (ธร สุนทรายุทธ, 2551 : 325)

ดังนั้นผู้บริหารมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการบริหารหลักสูตรเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ในด้านหลักสูตรเป็นอย่างดี มีการถ่ายทอดความรู้ให้ครูได้รับทราบและนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งผู้บริหารต้องมีการเตรียมความพร้อม วางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม และสนับสนุนการศึกษาทางด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ เพื่อจัดทำสื่อ เอกสารหลักสูตร ด้านบุคลากรเพื่อให้ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน และด้านอื่นๆ เพื่อพัฒนาสถานศึกษา และสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร (พิชยา ทอดทั้ง, 2559 : 26-27) ซึ่งแฟรเรน และเคย์ (Farren and Kaye, อ้างถึงใน อำไพ โสตาดี และคณะ, 2562 : 184) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารแสดงได้ 5 ด้าน คือ 1)ผู้อำนวยความสะดวก 2)ผู้ประเมิน 3)ผู้คาดการณ์ 4)ผู้ให้คำปรึกษา และ 5)ผู้ส่งเสริมสนับสนุน

การบริหารการศึกษาตามมโนทัศน์อิสลาม ต้องใช้กระบวนการเพื่อนำพาสมาชิกของสังคมโรงเรียนสู่การมีชีวิตที่ดีทั้งโลกนี้และโลกหน้า บทบาทสำคัญที่สุดของผู้บริหาร คือ การระดมใช้ทรัพยากรมนุษย์และวัตถุที่มีอยู่ในโรงเรียน สู่การบรรลุเป้าหมายของสถาบันการศึกษาโดยที่ทุกคนได้รับความสุขเพื่อพัฒนาปัจเจกบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความยำเกรง มีความภาคภูมิใจในการทำงานเพื่อสังคม ซึ่งการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์แบบในทุกๆด้าน เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และปฏิบัติตามแบบอย่างของท่านนบีมุฮัมมัด ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรมอิสลามมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการอ่านอัล-กุรอาน และสามารถนำหลักคำสอนไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีเหตุผลในการวินิจฉัย พิจารณาปัญหาต่างๆ โดยยึดหลักการอิสลาม และมีความภาคภูมิใจในความเป็นมุสลิมที่ดี มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน เสียสละเพื่อส่วนร่วม เห็นคุณค่าของตนเอง สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสันติสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 3-7)

ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษา พบว่าการบริหารหลักสูตรมักจะประสบปัญหา ด้านหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรมีมากเกินไป การจัดการเรียนการสอน

ขาดแคลนสื่อและงบประมาณที่สนับสนุนใช้ในการเรียนและการสอน ด้านบุคลากรครู ปัญหาการขาดแคลนครู มีครูไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ครูที่สอนจบไม่ตรงสาขา การจัดอบรมครูเพื่อพัฒนาทางวิชาการมีน้อยมาก และไม่เปิดโอกาสให้ไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนอื่น รวมทั้งขาดประสิทธิภาพมีการออกกลางคันเนื่องจากไปเรียน โรงเรียนเอกชนที่สอนควบคู่วิชาสามัญและอิสลามศึกษา ขาดความยืดหยุ่น ขาดความเชื่อมโยง และไม่สามารถ เทียบโอนระหว่างกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดหลักสูตรอิสลามศึกษา ซึ่งทำให้ผู้เรียนต้องเรียนซ้ำเสียเวลา การจัดการศึกษาในโรงเรียนของรัฐไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชน ทำให้โรงเรียนของ รัฐมีจำนวนนักเรียนเข้าเรียนลดปริมาณลง และไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่นและยังส่งผลให้เด็กไทย พุทธและมุสลิมบางส่วนไม่ได้เรียนรู้ร่วมกัน และด้านการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร คือ ขาดการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรจากเขตพื้นที่ ไม่มีเวลาในการดำเนินการนิเทศตามแผนที่กำหนด ขาดการแลกเปลี่ยน การนิเทศในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนอิสลามศึกษาแบบเข้ม บางพื้นที่ไม่มีศึกษานิเทศก์และหน่วยงานที่ รับผิดชอบชัดเจนในการนิเทศอิสลามศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนทั้งระดับ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสบ ความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้นั้นขึ้นอยู่กับบรรยากาศทางวิชาการซึ่งสถานศึกษา จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดขึ้น โดยดำเนินการจัดระบบการบริหารงานทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้สนับสนุนให้มีระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อบริหารจัดการความรู้ในส่วนที่ เป็นประสบการณ์ในตัวครูนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้หรือบริหารชั้นเรียนอย่างเหมาะสม ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการนำเสนอหรือเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ซึ่งเป็นการส่งเสริมความเป็นนักวิชาการ ให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป และที่สำคัญจะต้องมี กระบวนการบริหารหลักสูตรที่ดีในทุกๆด้าน เริ่มจากการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การวางแผน ดำเนินการใช้หลักสูตร การดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อให้การบริหาร หลักสูตรเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ (พิชยา ทอดทั้ง, 2558 : 4; อ้างถึงใน ลูกมาน หนูยาหมาด, 2556 : 22) กับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของครูใน โรงเรียนสองระบบ จังหวัดปัตตานี ด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการจัดเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการส่งเสริมการเรียนการ สอน และด้านการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านอิสลามศึกษา โดยมีสภาพและปัญหาทุกด้านที่ได้ ศึกษามายังปรากฏมากบ้างน้อยบ้าง แต่ในขณะเดียวกันยังไม่ได้รับการแก้ไขจากปัญหาเป็นรูปธรรมและจริงจัง (ซุลกอรันยน์ เบ็ญยา และคณะ, 2558 : 138) โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 2 เข้า ร่วมโครงการการเปิดสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มทั้งสิ้น 37 โรง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปัตตานี เขต 2, 2564 : 13)

จากแนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากต่อการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ตระหนักจากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษานาชาติ และคุณภาพของสังคมไทยในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2
3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2
6. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้นำที่กำหนดทิศทาง วางแผน พัฒนา จัดหา ทรัพยากรวิชาการ การบริหารข้อมูลสารสนเทศ จัดการกำกับติดตาม ประสานงาน และประเมินผลดำเนินงานของสถานศึกษา ร่วมมือกับองค์กรทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามการบริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล มีความยุติธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อการพัฒนาที่สมบูรณ์และต่อเนื่อง
2. หลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม หมายถึง มวลประสบการณ์หลักสูตรที่พัฒนาให้ผู้เรียนศรัทธาต่ออัลลอฮ์ สุภานะฮฺวะตะอาลา และการปฏิบัติตามแบบอย่างนบีมุฮัมมัด คืออัลลอฮฺอะลัยฮิอะสลัม ได้แก่ 8 สาระวิชา สาระอัล-กูรออัน สาระอัล-หะดิษ สาระอัล-อะกีดะฮฺ (หลักศรัทธา) สาระอัล-ฟิกฮฺ (ศาสน

บัญญัติ) สาระอัต-ตารีค (ศาสนาประวัติ) สาระอัล-อัคลาก (จริยธรรม) สาระภาษาอาหรับ และสาระภาษามลายู/ภาษาอาหรับเสริม เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีคุณธรรม จริยธรรม รักการอ่านอัล-กุรอาน รักการละหมาด รักความสะอาด มีมารยาทแบบอิสลาม มีความรับผิดชอบ และก้าวทันเทคโนโลยีสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและร่วมกันอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ครูผู้สอน หมายถึง เป็นผู้ที่มีอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้ แก่แก่นักเรียนอย่างเต็มกำลังความสามารถและด้วยความบริสุทธิ์ใจ รวมถึงมีความรู้และความเข้าใจในด้านต่างๆ ครูเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จด้วยดี ได้แก่ ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระ และครูผู้สอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โรงเรียนในโครงการอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 2 จำนวน 847 คน จากสถานศึกษา 37 โรง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โรงเรียนในโครงการอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane, 1973; อ้างถึงใน ฐนัฐ วงศ์สายเชื้อ, 2559 : ออนไลน์) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 272 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ สอดคล้องกับเนื้อหา 5 ด้าน ดังนี้ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2) ผู้ประเมิน 3) ผู้คาดการณ์ 4) ผู้ให้คำปรึกษา และ 5) ผู้ส่งเสริมสนับสนุน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 40 ข้อ สอดคล้องกับเนื้อหา 7 ด้าน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ความต้องการ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ 3) การเลือกเนื้อหาสาระ 4) การจัดระบบเนื้อหาสาระ 5) การคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ 6) การจัดกิจกรรมประสบการณ์เรียนรู้ และ 7) การประเมินผล

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตและนำตัวจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อนำส่งถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการแจกและเก็บแบบสอบถามภายใน 10 วัน นับตั้งแต่วันแจกแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึง ผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์รับแบบสอบถามคืนจากสถานศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง และกำหนดไปรับแบบสอบถามคืน ภายใน 20 วัน

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำนวน 272 ฉบับ ได้กลับคืนมา จำนวน 272 ฉบับ และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ โดยนำผลการวิเคราะห์เสนอในรูปตารางประกอบการอธิบายได้ตาราง

2. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 3 และความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตาม เพศ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตาม จำแนกตาม เพศ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

6. วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 วิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

7. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 4 วิเคราะห์เนื้อหา เกี่ยวกับเนื้อหาและข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน โดยการประมวลผลความคิดเห็นและการแจกแจงความถี่ในแต่ละด้านแล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาโรงเรียนในโครงการอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำนวน 272 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 66.9 ส่วนใหญ่อายุ 30 - 50 ปี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10 - 30 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 61.4

2. ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้ประเมิน รองลงมาคือ ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้อำนวยการความสะอาด และผู้ให้คำปรึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือผู้คาดการณ์

3. ระดับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการประเมินผล รองลงมาคือ ด้านการคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมประสบการณ์เรียนรู้ ด้านการจัดระบบเนื้อหา ด้านการวิเคราะห์ความต้องการ ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ และค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์

4. เปรียบเทียบระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวมและรายด้าน พบว่า ผู้บริหารในสถานศึกษาโรงเรียนในโครงการอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ที่มีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้ประเมิน ผู้คาดการณ์ ผู้ให้คำปรึกษา และผู้ส่งเสริมสนับสนุน ทั้ง 5 บทบาทนี้ ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10-30 ปี จะมีความคิดเห็นแตกต่าง จากครูที่มีอายุ 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เปรียบเทียบระดับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และขนาดสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาโรงเรียนในโครงการอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10-30 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มากกว่า 30 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ และด้านการจัดระบบเนื้อหา ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการวิเคราะห์ความต้องการ ด้าน

การเลือกเนื้อหาสาระ ด้านการคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมประสบการณ์เรียนรู้ และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10-30 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มากกว่า 30 ปี

6. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับสูง และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารควรอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม มีการประเมินตามสภาพจริง มีการคาดการณ์วางแผนการจัดการเรียนการสอนล่วงหน้า เป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดี เป็นกัลยาณมิตร และสนับสนุนให้คุณครูพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อนำสิ่งที่ได้ไปพัฒนา ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ กับนักเรียนสืบไป

8. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหลักสูตร เลือกเนื้อหาสาระตามตัวชี้วัด จัดระบบเนื้อหาสาระให้ครอบคลุมทุกด้าน คัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ที่ดี จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้มากที่สุด และมีการวัดประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างการสอนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้ นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มี 5 ด้าน ได้แก่ ผู้อำนวยการฯ ผู้ประเมิน ผู้คาดการณ์ ผู้ให้คำปรึกษา ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนิตา กิรติวิทยากรณ (2554 : 97) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหาร กับมาตรฐานด้านกระบวนการทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษา ท้องถิ่นที่ 1 พบว่า บทบาทผู้บริหารของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษา ท้องถิ่นที่ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณี ทองนพคุณ (2558 : 65) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระดับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มี 7 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการ การกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกเนื้อหาสาระ การจัดระบบเนื้อหา การคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ การจัดกิจกรรมประสบการณ์เรียนรู้ และการประเมินผลภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของ อับดุลซอมัด เล็งฮะ และคณะ (2559 : 103) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส ในภาพรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มาหามะรือสะลี บินเซ็ง (2558 : 5) ได้ศึกษาผลงานวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหายุ่งยากในระดับมาก

3. เปรียบเทียบระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นรมน ชันดี (2561 : 68) ได้ทำการศึกษา การศึกษาบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า บทบาทของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปร ประสบการณ์ในการทำงาน ภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบระดับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิษยา ทอดทั้ง 59 (2559 : 247) ได้ทำการศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดสงขลา พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ ครูผู้สอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ในทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มูฮัมหมัด ตาเห (2561 : 135) ได้ทำการศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างขวัญกำลังใจของครูท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดยะลา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างขวัญกำลังใจของครูท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดยะลา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ในทางบวกทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนัทปรียา ฉลุศรี (2561 : 435) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเครือข่ายปทุมราชวงศา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อำนาจเจริญ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเครือข่ายปทุมราชวงศา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อำนาจเจริญ ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้

1) ด้านผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี และผู้บริหารสร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างโดยเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความสามารถ

2) ด้านผู้คณาจารย์ ผู้บริหารวางแผนคาดการณ์ถึงผลในอนาคต ให้ครูนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูมีการเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงขององค์กรอย่างดียิ่ง

3) ด้านผู้ให้คำปรึกษา ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทุกคนร่วมกันทำงานเป็นทีม ส่งเสริมให้ครูทุกคนร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และดำเนินงานให้คำปรึกษาแก่ครูที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์

4) ด้านการวิเคราะห์ความต้องการ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาทั่วไปของการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ศึกษาพัฒนาการของผู้เรียนเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้และธรรมชาติของการเรียนรู้เพื่อกำหนดเนื้อหาหลักสูตร

5) ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ เลือกเนื้อหาที่มีความสำคัญ มีการเลือกเนื้อหาหรือหัวข้อเนื้อหาสาระที่จะนำมาศึกษา และเลือกเนื้อหาสาระโดยพิจารณาจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้

6) ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ผู้บริหารกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อให้ครูมีความเข้าใจในความหมายที่ตรงกัน วางแผนหลักสูตรช่วยกันกำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการ กำหนดวัตถุประสงค์ที่จะให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 และเขต 3

2) ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการจัดการหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา และนราธิวาส

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยความกรุณาให้ความดูแลช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เรืองแป้น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์ ดร.จรัญ แก้วเอียน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไข ข้อบกพร่องด้านต่างๆ ของการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์วิมล สุวรรณโณ ที่ได้ตรวจสอบและให้คำแนะนำเพิ่มเติม ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ได้อนุเคราะห์ให้ข้อมูลในการทดลองใช้เครื่องมือและความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่งขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนางานทางด้านการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- พิชยา ทอดทึง. (2558). สภาพ ปัญหา และแนวทางการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มข้น ในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ การศึกษาอิสลาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์ (2554). หลักการบริหารการศึกษา. อุดรดิตถ์ : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- มูฮำหมัด ตาเห. (2561). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างขวัญกำลังใจของครูท่ามกลางเหตุการณ์ความไม่สงบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- จรรณี แก้วเอียน. (2556). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ยุทธนา เกื้อกุล. (2564). การจัดการศึกษาอิสลามในโรงเรียนของรัฐ : สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนา. วารสารอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน.
- อำไพ โสดาดี และคณะ. (2562). บทบาทผู้บริหารกับการนำและการจัดการลูกเสือที่ดี ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน.